

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **M. R.,** proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,** se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o přezkoumání rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 27. 9. 2011, č. j. MMB/0323562/2011, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 10. 2012, č. j. 57 A 158/2011 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž byl zamítnut jeho návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí Magistrátu města Brna ve věci dávky mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby závažné újmy na zdraví podle § 2 odst. 3 a § 66 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud nevyhověl návrhu žalobce jak z důvodu, že nesplňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, tak i z důvodu nesplnění podmínky nezbytné potřeby zástupce k ochraně jeho práv.

K první podmínce krajský soud uvedl, že žalobce byl v nedávné minulosti majitelem několika bankovních účtů a také nemovitostí v katastrálním území Tečovice. Ačkoliv soud žalobce vyzval, aby doložil výpisy z těchto účtů, doklad o způsobu jejich likvidace a kopii písemné darovací smlouvy, kterou podle svého tvrzení převedl bezúplatně

svůj spoluvlastnický podíl na těchto nemovitostech, neučinil tak, a soud proto dospěl k závěru, že si žalobce nesplnil svoji procesní povinnost doložit soudu, že nemá dostatečné prostředky na úhradu právního zastoupení v řízení. Tvrzení žalobce soud považoval s ohledem na konkrétní okolnosti případu za nepřesvědčivá a nevěrohodná. Zásada vyšetřovací se v případě zjišťování, zda žalobce splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, neuplatní. Soud proto nemohl relevantní skutečnosti zjišťovat sám z úřední povinnosti, přičemž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50 (dostupný na www.nssoud.cz).

K druhé podmínce krajský soud uvedl, že žaloba byla sepsána tak, že byla způsobilá k projednání bez nutnosti jejího dalšího doplnění advokátem. K tomu krajský soud odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 27. 5. 2004 ve věci vedené pod sp. zn. 4 As 21/2004, dostupný na www.nssoud.cz).

V kasační stížnosti a v doplněních kasační stížnosti ze dne 24. 10. 2012 stěžovatel namítá, že ačkoliv soud dle svého tvrzení nezjišťoval jeho majetkové poměry, ve skutečnosti tak učinil, a navíc konal protiprávně a opíral se o zjištění, která jsou bezpředmětná a nevztahují se k rozhodné době. To stěžovatel považuje za evidentně kriminální jednání soudu a nezákonný postup, neboť ke zjišťování těchto údajů nedal souhlas. Stěžovatel dále tvrdí, že je od 2. 4. 2012 bez prostředků na živobytí, a nemůže si tedy ani zaplatit právního zástupce. Je přitom osobu bez právnického vzdělání a kvalifikované zastoupení potřebuje k ochraně svých ústavních práv.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v mezích námitek uplatněných v kasační stížnosti a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci dvě platí v takovém případě stát.

Nejvyšší správní soud po posouzení případu dospěl k závěru, že u stěžovatele není splněna žádná ze zákonem požadovaných podmínek. Ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. umožňuje osvobodit účastníka na jeho žádost zčásti a ve výjimečných případech zcela od povinnosti platit soudní poplatek, pokud doloží, že nemá dostatečné prostředky. Důkazní povinnost zde přitom leží na žadateli, který se domáhá, aby mu byl ustanoven zástupce na náklady státu. V případě pochybností soudu o žadatelových tvrzeních a údajích, které soudu předložil, a za předpokladu, že to soud považuje za nutné, vyzve žadatele, aby své příjmové či majetkové poměry doložil prokazatelnějším a důvěryhodnějším způsobem prostřednictvím dalších důkazů. Jedná se přitom o procesní povinnost žadatele uvalenou na něho soudem, které je povinen vyhovět. Nutno poznamenat, že soud při zjišťování příjmových a majetkových poměrů účastníka není vázán žádným rozhodným obdobím a za důkaz může sloužit vše, co vede k utvoření komplexního skutkového základu pro posouzení podmínek pro osvobození od soudního poplatku.

Nejvyšší správní soud proto považuje postup krajského soudu za zcela adekvátní, nevykazující žádné známky pochybení, tím spíše pak nezákonnosti či dokonce trestného činu. Naopak u stěžovatele je zřejmé, že nesplnil svoji procesní povinnost a požadované důkazy ke zjištění svých příjmových a majetkových poměrů nepředložil. Za této situace je ovšem na místě závěr, že předpoklady pro osvobození od soudních poplatků u něj nejsou dány.

Stejně tak má Nejvyšší správní soud za to, že zastoupení advokátem není v projednávané věci nezbytně nutné k ochraně stěžovatelových práv. Předně je nutno poznamenat, že s účinností od 1. 1. 2012 došlo novelou soudního řádu správního (zákon č. 303/2011 Sb.) ke zpřísnění podmínek pro ustanovování zástupce a zúžení této možnosti na případy vskutku závažné jak z hlediska svého dopadu na účastníka, tak i z hlediska právní náročnosti věci. Dále je nutno podotknout, že stěžovatel by uvedenou podmínku nesplnil ani podle dřívějšího, mírnějšího znění zákona a k němu se vztahující judikatury Nejvyššího správního soudu. V daném případě jde totiž o věc právně jednoduchou, kdy podmínky nároku na požadovanou dávku upravuje zákon č. 111/2006 Sb. v pouhých třech ustanoveních, přičemž ponechává široký prostor pro výklad pojmu „osoba, které s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým majetkovým a sociálním poměrům hrozí vážná újma na zdraví“. Žaloba pak zčásti směřuje k meritu věci a je projednatelná. Krajský soud tedy ani v tomto ohledu nepochybil, pokud uvedenou podmínku nepovažoval za splněnou.

Nejvyšší správní soud na základě uvedeného dospěl k závěru, že napadené usnesení krajského soudu netrpí vadami tvrzenými stěžovatelem. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. V řízení o kasační stížnosti byl jediným účastníkem, neboť podal kasační stížnost proti procesnímu usnesení krajského soudu vydanému v dosud probíhajícím řízení o žalobě s účinky jen vůči své osobě, a proto soud o nákladech žalovaného nerozhodoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 20. března 2013

JUDr. Petr Průcha
předseda
senátu